

Verslag Standaardisatieraad

- Datum:** donderdag 13 juli 2017, 10.00 – 12.00 uur
- Locatie:** SURF, Moreelsepark 48, 3511 EP Utrecht, zaal 3.1
- Aanwezig:** Jan Bartling (voorzitter, saMBO-ICT), Henk Nijstad (Kennisnet, Edustandaard), Peter Jan Thierry (CITO), Marianne Mulder (Kennisnet), Jeroen Harinck (VDOD), Anne Goris (VO-raad), Maurits Huigsloot (PO-Raad), Stephan de Valk (GEU), Chris Zintel (Kennisnet, verslag)
- Afwezig:** Pieter Hendrikse, Jan Schouws (Koninklijke Bibliotheek), Hans de Vries (SLO), Peter Boersema (Iddink & Van Dijk), Bert-Jan Geveke (DUO), Roel Rexwinkel (SURF), Ernst-Jan Heuseveldt (VDOD, vervangen door Jeroen Harinck), René Montenarie (GEU, vervangen door Stephan de Valk), Rian van den Broek (OCW)

1. Opening

- De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.
- Afmeldingen van Pieter Hendrikse, Peter Boersema (distributeurs) en Hans de Vries (SLO)
- Stephan de Valk vervangt René Montenarie (GEU) en Jeroen Harinck vervangt Ernst-Jan Heuseveldt (VDOD)
- Oscar ter Meer zou Rian van den Broek (OCW) en Bert-Jan Geveke (DUO) vervangen, maar heeft zich wegens ziekte afgemeld.
- Het verslag van 10-11-2016 wordt ongewijzigd vastgesteld.

Actiepunten

- A1. De opdrachtformulering voor een werkgroep IAA is geagendeerd onder punt 6.
- A2. Het Jaarplan 2017 is aangepast, toegezonden en gepubliceerd.
- A3. Er is geen procesvoorstel uitgewerkt voor naleving van standaarden. Eventuele vragen hierover kunnen worden geteld bij agendapunt 2 waar Henk een testvoorziening voor de UWLR-standaard zal introduceren.
- A4. De rapportage over 2016 is toegevoegd aan het jaarplan.
- A5. De lijst met werkgroepen is terug te vinden op de vorige maand vernieuwde website van Edustandaard.
- A6. Het herzien van aanmeldingsformulier is gebeurd.
- A7. De resultaten van de architectuurwerkgroep 'Examineren, toetsen en oefenen' zijn geagendeerd onder punt 5.
- A8. Het certificeringsschema is geagendeerd onder punt 4.
- A9. De architectuurdag mbo heeft niet plaatsgevonden, er zijn voornemens om dit in het komend schooljaar plaats te laten vinden.
- A10. Kortcyclisch werken is onderdeel van agendering certificeringsschema.

2. Terugkoppeling Edustandaard

Werken met thema's

- Henk Nijstad legt uit dat de architectuurraad meer vanuit thema's wil gaan werken. Het architectuurlandschap is dermate groot en complex dat het moeilijk is om overzicht te houden. Daarom zijn vijf thema's onderscheiden (IAA, Gegevensdefinities, Veilige ketens, Open data, en Examineren, toetsen en oefenen). Elke thema wordt getrokken door een of twee leden van de Architectuurraad en wordt ondersteund met een architect vanuit Bureau Edustandaard. De thema's zullen ook meer en meer de agendasetting van de Architectuurraad sturen. Het doel is om overzicht te creëren en van daaruit te kunnen signaleren, adviseren en toetsen, o.a. op basis van de ROSA-scan.
- Stephan vraagt of alle thema's, waaronder de uitwisseling van leerresultaten, gedenkt zijn met deze thema's. Henk stelt dat de gekozen thema's een startpunt zijn voor deze nieuwe manier van werken. Hiermee wordt eerst ervaring opgedaan, alvorens

uitbreiding met andere thema's plaatsvindt. Uitwisseling van resultaten wordt beheerd door de werkgroep, maar heeft raakvlakken met de aangewezen thema's vanuit de architectuurraad en wordt daardoor vanuit een breder perspectief gezien.

Testvoorziening UWLR

- Henk vertelt dat Kennisnet bezig is met de ontwikkeling van een testvoorziening voor de UWLR-standaard. Directe aanleiding hiervoor zijn de ervaringen met de implementatie die zijn opgedaan binnen Edu-K. Steeds meer (kleinere) partijen willen gebruik maken van de standaard en een testvoorziening zorgt voor transparantie en duidelijkheid m.b.t. de interpretatie van de standaard en het ontlast partijen waarmee gekoppeld wordt. Tevens geeft Henk aan ervaring op te willen doen met het aanbieden van een testvoorziening binnen Edustandaard omdat hij in de toekomst meer vraag naar dergelijke functionaliteiten voorziet. Hij benadrukt dat de voorziening bedoeld is om mee te testen en geen compliance-functie heeft. Tot slot geeft Henk aan dat er contacten zijn geweest met Nictiz om te leren van de ervaringen in de zorg.
- Marianne vraagt hoe partijen deze testvoorziening kunnen benutten. Henk legt uit dat het hen een beter overzicht geeft en de onderdelen die ze kunnen testen, en ze hier zelf mee kunnen oefenen en ervaring op kunnen doen. Hier krijgen ze direct geautomatiseerde feedback op hun koppeling. Op basis hiervan kunnen ze gericht contact hebben met ondersteuning vanuit Kennisnet of andere leveranciers. Henk legt het uit als een professionaliseringsslag waarbij de menselijke inspanningen worden ondersteund met techniek.
- Jan vraagt of het te verwachten is dat er ook andere testvoorzieningen zullen volgen. Henk vertelt dat er inmiddels ook een vergelijkbaar verzoek is besproken m.b.t. een testvoorziening van de standaard Distributie en Toegang. De vraag of het wenselijk is dat een dergelijke werkwijze in de toekomst wordt gebruikt om te certificeren zal door de standaardisatieraad moeten worden beantwoord. De techniek kan dit in potentie mogelijk maken.
- De voorzitter stelt voor om na een half jaar de ervaringen met de testvoorziening te evalueren en dan ook de discussie te voeren over de positionering van een testvoorziening. Moet dit bij Edustandaard of bij de gezamenlijke implementatiepartijen? De vergadering ondersteunt dit voorstel en vindt het belangrijk om de testvoorziening onder publiek-private governance te beleggen. Verder is de vergadering erg enthousiast over deze nieuwe voorziening.
- Anne wil ook graag weten hoe in de zorg en bij gemeenten met vraagstukken rondom standaardisatie wordt omgegaan. De vergadering stelt voor om in de volgende vergadering meer te horen over standaardisatie in deze sectoren.

Actie:

A1. Secretaris: agenderen ervaringen gemeenten en zorg met standaardisatie in volgende vergadering.

3. Vaststelling nieuwe versies standaarden

- De voorzitter stelt voor niet diep in te gaan op de inhoud van de standaarden, maar deze vooral te beoordelen op het doorlopen proces.
- De standaard Distributie en Toegang 2.1 is nu gereed om te werken met het ECK iD. Deze aanpassing wordt vastgesteld. Ook de Doorstroommonitor 6.0, de OCW-taxonomie versie 11 en de OSO-gegevensset 2017.1 worden vastgesteld.
- De vergadering merkt op dat er weinig consistentie is in de nummering van de versies van de standaarden. Henk licht toe dat werkgroepen hier eigen keuzes in maken. Het kiezen voor een jaartal (zoals bij het certificeringsschema) kan een prettige verankering zijn. Zolang de versies goed worden geregistreerd en duidelijk op de website worden gepubliceerd, is er geen belang om dit te standaardiseren.
- Naar aanleiding van de UWLR-standaard roept Stephan de werkgroep op om hier de komende tijd ook kortcyclisch te werken. De voorzitter stelt dat we de vastgestelde

procedures moeten blijven volgen, maar dat het mogelijk moet zijn om schriftelijk met een nieuwe versie van een standaard in te stemmen. Henk voegt toe dat zijn team ook in de gaten houdt of alle partijen akkoord zijn.

- Stephan merkt ook op dat uit gesprekken met toetsleveranciers rond het ECK iD blijkt dat de afgesproken standaardattributenset niet voldoende lijkt te zijn. Peter Jan bevestigt dit. Stefan benoemt tevens de vager wordende scheidslijn tussen leermiddelen en toetsen.
- Maurits ziet hierin bevestiging dat het voorgestelde ontwikkelpad voor UWLR voorziet in een behoefte. De standaard moet in de toekomst immers beter toepasbaar zijn voor specifieke situaties die afhankelijk zijn van de context waarin ze gebruikt worden. Stephan onderkent dit maar verwacht dat de separate trajecten van de ontwikkeling van de standaard en het attributenbeleid bij het ECK iD straks niet meer te scheiden zijn. De secretaris voegt toe dat in de tactische overleggen van Edu-K het voorstel is gedaan om de identificatie van leerlingen en groepen uit de standaard over te hevelen naar het attributenbeleid ECK iD, en om de standaard te richten op de uitwisseling van leerresultaten.
- De vergadering ondersteunt het geformuleerde ontwikkelpad en stelt EDEXML 2.1 en Uitwisseling leerlinggegevens en resultaten (UWLR) 2.2 vast.

4. Vaststelling certificeringsschema 2017

- De voorzitter stelt dat alle partijen op een nette manier met de gegevens van studenten en leerlingen om willen gaan. Het voorliggende certificeringsschema voor informatiebeveiliging faciliteert dit. Het vaststellen van een standaard betekent echter ook dat we de intentie uitspreken deze te gebruiken, en daar wordt het ingewikkelder.
- Jeroen constateert een risico voor kleine bedrijven bij het werken met deze afspraak. De dataclassificatie is hierbij erg belangrijk omdat het hoogste niveau van bescherming erg dure systeemaanpassingen vergt. De kans bestaat dat kleine leveranciers hier niet aan kunnen voldoen. Op basis van het attributenbeleid zou je standaardclassificaties kunnen maken voor verschillende typen data. Jeroen begrijpt de noodzaak voor een gemeenschappelijke afspraak, maar waarschuwt voor het op kosten jagen van kleine leveranciers door de lat te hoog te leggen.
- Stephan deelt de zorg voor de impact op kleinere partijen, en roept op de toetredingsdrempel niet hoger te leggen dan nodig. Juist ondersteuning op het gebied van informatiebeveiliging en privacy is een reden voor kleinere partijen om lid te worden van de GEU. In aanbestedingen kan het certificeringsschema impact hebben op de markt.
- De voorzitter stelt dat partijen, groot en klein, zorgvuldig om moeten gaan met persoonsgegevens. Maurits voegt hieraan toe dat handhaving van het certificeringsschema daarom stapsgewijs plaats moet vinden. Daarom zijn zowel self-assessment, als peer review en externe audit als mogelijkheden opgenomen. Hiermee kan je ook onderscheid maken tussen grote en kleine partijen.
- Jeroen benoemt dat ook in het tactisch overleg Privacy van Edu-K is gesproken over handhaving van het certificeringsschema. Nu wordt dat bij scholen belegd, maar er wordt ook gesproken over externe auditors. Daarbij kan een de facto standaard consequenties hebben voor mededinging. Dit is ook onderwerp van gesprek binnen het tactisch overleg Privacy. Jeroen stelt dat daar een handhavingsautoriteit voor nodig zou zijn. Het is voor scholen bijna niet te doen om zelf controle uit te voeren bij hun leveranciers.
- De voorzitter stelt dat binnen het mbo stappen worden gezet met IBP en dit heeft een flinke impact op de organisatie. Veel medewerkers ervaren het als beperkend ten opzichte van de huidige praktijk, maar het is noodzakelijk deze stap te maken.
- Stephan vindt ondersteuning bij de implementatie, juist ook voor kleine partijen, van groot belang. Jeroen stelt voor een 'loket' in te richten waar partijen terecht kunnen met vragen.

- De vergadering roept op om in de implementatie oog te houden voor de potentiële onwenselijke effecten van werken met het certificeringsschema. Daarom is het van belang dat alle partijen hierover met elkaar in gesprek blijven. Ook de Standaardisatieraad moet alert op zijn.
- De vergadering stelt vast dat het beheer van de standaard belegd is bij Edustandaard en de implementatie voor de educatieve keten bij Edu-K. Handhaving is op dit moment belegd bij de individuele schoolbesturen, maar in het implementatieplan van Edu-K staat opgenomen dat hier aanvullende afspraken over worden gemaakt. In de tussentijd moet er aandacht zijn kleine partijen. Anne vraagt aan de private partijen om in het tactisch overleg Continuïteit en beveiliging van Edu-K expliciet te maken aan welke ondersteuning kleine leveranciers behoefte hebben.
- Het certificeringsschema 2017 is vastgesteld.

5. Architectuur toetsdomein

- Bijlage 1: Presentatie Tonny Plas, Examineren, toetsen en oefenen – 13-07-2017
- Tonny Plas, voorzitter van de architectuurwerkgroep Examineren, Toetsen en Oefenen geeft een toelichting op de inventarisatie die is gedaan op verzoek van de standaardisatieraad. Hij vertelt dat het goed gelukt is om een inventarisatie van de huidige situatie te maken, maar dat het niet mogelijk bleek om gezamenlijk tot een inventarisatie van knelpunten of een visie te komen.
- Een van de resultaten van de werkgroep is het generiek architectuurmodel voor examineren, toetsen en oefenen. Dit model krijgt betekenis in een context: gaat het bijvoorbeeld over een losse oefening of een kwalificerend examen? Tonny vertelt dat het opstellen van dit model heeft geholpen om elkaar te begrijpen. Op basis hiervan konden analyses worden gemaakt van bijvoorbeeld functies, systemen, gegevens en standaarden.
- De voorzitter vraagt naar het onderscheid tussen examineren en toetsen. De vergadering bespreekt dat dit vooral afhangt van de context. Het proces is generiek, maar de organisatie eromheen kan volledig anders zijn. Stephan noemt als voorbeeld dat een examen ook gebruikt kan worden als oefenstof. Het materiaal blijft hetzelfde, maar de context (en daarmee de functie van het materiaal) verandert.
- Tonny stelt dat er veel in beweging is in dit domein, maar dat we vaak nog niet in staat zijn om een heldere behoefte te formuleren. Daarom moet terughoudend op worden getreden met standaardiseren. Standaardiseren is hierbij een middel, geen doel. Standaardiseren is een goede oplossing als het informatie-uitwisseling ten behoeven van heldere behoeftes en processen eenvoudiger maakt. Een andere aanbeveling het om meer richting te geven in het gebruik van standaarden omdat er nu erg veel keuzevrijheid bestaat.
- Andere aanbevelingen zijn gebruik van het model op verschillende plekken om met elkaar het gesprek te voeren over toekomstige ontwikkelingen. Daarnaast doet de werkgroep de aanbeveling om te redeneren vanuit knelpunten en niet vanuit techniek. Dan blijkt pas of het nodig is een standaard af te spreken of aan te passen. Het werk van de werkgroep is daarmee afgerond en Tonny roept namens de werkgroep alle partijen op om gebruik te maken van de opbrengsten.
- Henk vertelt dat de Architectuurraad het model heeft omarmd. Het zal beschikbaar worden gemaakt via de ROSA-wiki. In de Architectuurraad is daarnaast opgeroepen om een inventarisatie te maken van internationale standaarden ter inspiratie voor de Nederlandse situatie.
- Anne vraagt of het wenselijk is om te sturen op het gebruik van standaarden. Ze noemt Facet als voorbeeld en wil graag weten waar daarover het gesprek zou moeten worden gevoerd. Henk geeft als voorbeeld dat in de werkgroep UWLR ook de relatie wordt gelegd met de DULT-koppeling. De vergadering stelt vast dat de Standaardisatieraad op dit punt een adviserende rol kan hebben naar andere tafels.

- Stephan stelt dat een aantal vraagstukken goed belegd kan worden binnen Edu-K, maar de welke vraagstukken precies en op welke wijze vergt nog enige uitwerking. Jan merkt op dat de examenleveranciers in het mbo niet zijn vertegenwoordigd in Edu-K. Stephan stelt voor de agendering vanuit onderwijskundige vragen vorm te geven, zodat niet vanuit techniek wordt geredeneerd. Vervolgens kan vanuit deze vraag, bijvoorbeeld hoe informatie over het leerproces uit verschillende systemen naar andere systemen kan worden geëxporteerd, gekeken worden welke standaarden en techniek nodig zijn om dit mogelijk te maken.
- De voorzitter vat samen dat er een goede weergave is opgeleverd van de huidige situatie en bedankt de werkgroep voor aan inspanning. De gevoerde discussie onderstreept de relevantie van het onderwerp en de behoefte om over wenselijke ontwikkelingen te spreken. De vergadering spreekt af om het rapport met een oplegger te agenderen binnen Edu-K. Maurits geeft aan deze input ook te willen gebruiken in de discussie die de sectorraden voeren met OCW over Facet.

Actie:

A2. Secretaris: agendering rapport Examineren, toetsen en oefenen met oplegnotitie in Edu-K.

6. Inventarisatie en uitwerking IAA

- De voorzitter memoreert zijn eerdere oproep om meer inzicht in de IAA-discussie te krijgen. Hij heeft behoefte aan het inzichtelijk maken van de bestuurlijke vraagstukken in dit inhoudelijke onderwerp. De vergadering gaat akkoord met het voorstel en roept op om dit op een gelijksoortige wijze te doen als de werkgroep 'Examineren, toetsen en oefenen'.
- Maurits zou een eerste tussenresultaat graag gebruiken in een themakamer van de Informatiekamer over dit onderwerp.
- De opdracht beperkt zich tot het inzichtelijk maken van de huidige situatie inclusief bestuurlijke vraagstukken. Bespreking hiervan in de Standaardisatieraad kan eventueel leiden tot een vervolgoopdracht om de gewenste situatie in kaart te brengen maar dit is nu niet in scope van de opdracht. De voorzitter benoemt het belang van het bespreken de bestuurlijke vraagstukken die dit inzicht oproept.

Actie:

A3. Henk: instellen werkgroep IAA

7. Rondvraag**8. Vervolgafspraken 2017**

- donderdag 2 november 10.00 - 12.00 uur SURF, Utrecht

9. Afsluiting**Voorraadagenda**

- Evaluatie testvoorziening en positionering van de voorziening